

Etiske retningslinjer
for leverandører
og forretningspartnere

AKA

Introduksjon

AKA tilstreber en bærekraftig forretningspraksis som respekterer mennesker, samfunn og miljø.

AKAs etiske retningslinjer (heretter Retningslinjene) uttrykker våre forventninger og fastsetter våre krav til våre leverandører og forretningspartnere, inkludert underleverandører, innleid personell, samt konsulenter som har oppdrag for disse.

AKA setter strenge krav til oss selv og til vår egen virksomhet. Retningslinjene er utarbeidet for tydelig å kommunisere våre verdier og standarder på dette området.

Retningslinjene er basert på nasjonal lovgivning, herunder bl.a. menneskerettsloven, åpenhetsloven, hvitvaskingsloven, arbeidsmiljøloven, diskrimineringsloven, allmenngjøringsloven og forurensningsloven m.v., samt internasjonalt anerkjente konvensjoner og bærekraftsmål m.v.

Det forventes at samtlige leverandører og forretningspartnere arbeider systematisk med å overholde Retningslinjene slik de gjelder til enhver tid, både i sin egen virksomhet og i forhold til egne leverandører og forretningspartnere. Våre krav og standarder skal følges i hele kontraktskjeden.

Krav til leverandører og forretningspartnere

Våre leverandører og forretningspartnere skal overholde Retningslinjene, internasjonalt anerkjente konvensjoner, relevant nasjonal lovgivning i sitt hjemland og norsk lovgivning når leverandører opererer i Norge.

Forholdet til underleverandører og kontraktsmedhjelpere

Dersom våre leverandører eller forretningspartnere benytter underleverandører eller kontraktsmedhjelpere, plikter disse å videreføre Retningslinjene i hele kontraktskjeden samt å kunne dokumentere hvordan dette ivaretas.

I enkelte tilfeller kan nasjonal lovgivning, politiske eller kulturelle omstendigheter gjøre det vanskelig å oppfylle bestemte standarder eller å identifisere eller få kontakt med alle underleverandører eller kontraktsmedhjelpere. Dersom slike omstendigheter oppstår må våre leverandører og forretningspartnere se etter alternative måter å nå målene på, etter avtale med AKA.

Ansvar for miljøet

For å fremme bærekraftig utvikling skal våre leverandører og forretningspartnere følge alle lovfestede krav for å ivareta miljøhensyn.

Våre leverandører og forretningspartnere skal arbeide aktivt for å nå FNs bærekraftsmål, samt andre relevante miljøstandarder og praktisere et «føre var» prinsipp knyttet til forurensning, miljørisiko og andre miljø- og klimautfordringer.

Anvendelse av materialer som kan innebære en helse- eller miljørisiko, som ikke er internasjonalt anerkjent eller som er utryddingstruet, skal ikke forekomme.

Nasjonal og internasjonal miljøløvgivning og -reguleringer skal overholdes og relevante utslippstillatelser skal innhentes.

Menneskerettigheter og arbeidsforhold

Våre leverandører og forretningspartnere skal respektere og påse at de ikke medvirker til krenkelse av internasjonalt anerkjente menneskerettigheter, samt utføre sin virksomhet i tråd med Den europeiske menneskerettskonvensjon, FNs generelle prinsipper for menneskerettigheter, FNs barnekonvensjon artikkel 32, ILO-konvensjon nr. 138 og 182, åpenhetsloven, diskrimineringsloven m.v.

Dette inkluderer blant annet at

- Ingen arbeidstakere er offer for tvang eller arbeider ufrivillig (ILO-konvensjon nr. 29 og 105).
- Alle arbeidstakere blir vurdert på lik linje, uavhengig av rase, kjønn, hudfarge, nasjonalitet, politisk tilhørighet, religion, etnisitet, seksuell legning og/eller andre særpreg (ILO-konvensjon nr. 100 og 111).
- Alle arbeidstakere skal være vernet mot påtrengende, truende, fornærmende eller utnyttende adferd, og mot diskriminering eller oppsigelse på usaklig grunnlag, f. eks ekteskap og graviditet.
- Arbeidstakeres rettigheter skal ivaretas. Organisasjonsfrihet og retten til kollektive forhandlinger (ILO-konvensjon nr. 87 og 98) skal ivaretas. Arbeiderne skal uten unntak ha rett til å slutte seg til eller etablere fagforeninger etter eget valg, og å forhandle kollektivt.
- Lønn til arbeidere skal være i tråd med nasjonale minstelønnsbestemmelser eller bransjestandard. Lønnsforhold og utbetaling av lønn skal være skriftlig avtalefestet før arbeidet påbegynnes. Avtalen skal være forståelig for arbeideren.
- Arbeidstiden skal være i tråd med nasjonale lover eller bransjestandard.
- Arbeidstakere sikres et trygt og sunt arbeidsmiljø. Farlige kjemikalier og andre stoffer skal håndteres forsvarlig. Nødvendige tiltak skal iverksettes for å forhindre og minimere ulykker og helseskader som resultat av, eller relatert til, forhold på arbeidsplassen.
- Arbeidere skal ha jevnlig og dokumentert opplæring i helse og sikkerhet. Helse- og sikkerhetsopplæring skal gjentas for nyansatte og omplasserte arbeidere.
- Minstealder for arbeidere skal være i tråd med nasjonal minstealder for ansettelse. Barn under 18 år skal ikke utføre arbeid som er til skade for deres helse, sikkerhet eller moral, inkludert nattarbeid.

Forretningsmetoder

Korrupsjon, bestikkelser, utpressing og andre ulovlige forretningsmetoder

Våre leverandører og forretningspartnere skal avstå fra alle former for ulovlig forretningsvirksomhet. De skal ikke tilby, etterspørre, motta eller gi noen form for utilbørlig fordel til offentlige tjenestemenn, internasjonale organisasjoner eller andre tredjeparter i den hensikt å skaffe personlige eller forretningsmessige fordeler. Dette gjelder uansett om denne fordelene blir tilbudt direkte eller indirekte gjennom en mellommann.

Gaver, bevertning og høflighetsgester

Våre leverandører og forretningspartnere skal ikke, direkte eller indirekte, tilby eller gi gaver, herunder pengegaver, representasjon eller utgiftsdekning til AKAs ansatte, representanter for AKA, eller noen nært relatert til disse, med mindre gaven er av beskjeden verdi.

Høflighetsgester som sosiale begivenheter, bevertning eller underholdning kan tilbys hvis det er et forretningsmessig aspekt involvert og kostnaden holdes på et beskjedent nivå. Utgifter til reise og opphold for AKAs representanter skal betales av AKA. Gaver, bevertning eller andre høflighetsgester skal aldri tilbys eller gis i forbindelse med anskaffelsesprosesser og kontraktsforhandlinger.

Hvitvasking

Våre leverandører og forretningspartnere skal ta avstand fra alle former for hvitvasking og skal etablere adekvate tiltak for å unngå at virksomhetens finansielle transaksjoner benyttes til hvitvasking.

Konkurransen

Våre leverandører og forretningspartnere skal ikke forårsake eller være en del av brudd på konkurranselovgeving, som for eksempel ulovlig prissamarbeid, ulovlig markedssamarbeid eller annen form for atferd som medfører brudd på konkurranselovgevingen.

Løpende aktsomhetsvurdering

AKA er forpliktet til å foreta løpende aktsomhetsvurderinger av grunnleggende menneskerettigheter, anstendige arbeidsforhold, miljø og antikorrupsjon i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Tilsvarende plikt pålegges AKAs leverandører.

Oppfølging av retningslinjene

Våre leverandører og forretningspartnere er forpliktet til i egen virksomhet å etterleve de krav som fremkommer av Retningslinjene. Tilsvarende er de forpliktet til å sikre at egne underleverandører og kontraktsmedhjelpere som medvirker til oppfyllelse av kontrakten også følger Retningslinjene.

AKA kan kreve dokumentasjon på våre leverandører og forretningspartnere egen etterlevelse, samt oppfølging av deres underleverandører og kontraktsmedhjelpere etterlevelse, eksempelvis på følgende måter:

- a) Innhenting av egenerklæring og/eller
- b) Gjennomføring av oppfølgingsamtaler og/eller
- c) Egen eller uavhengig tredjeparts kontroll

Det skal settes en rimelig frist for fremleggelse av slik dokumentasjon. AKA har rett til å gjennomføre anmeldte eller uanmeldte kontroller der det foregår produksjon eller arbeid. Ved kontroll plikter våre leverandører og forretningsforbindelser å oppgi navn og kontaktopplysninger på egne underleverandører og kontraktsmedhjelpere. Kontaktopplysninger behandles konfidensielt.

Varsling ved brudd på retningslinjene

Begge parter plikter å varsle den annen part om brudd eller kvalifisert mistanke om brudd på Retningslinjene. Varslingsplikten gjelder både forhold i egen organisasjon og i forhold hos andre leverandører eller forretningspartnere i hele kontraktskjeden.

Våre leverandører og forretningspartnere skal gi AKA all den informasjon og dokumentasjon som anses nødvendig for at AKA skal kunne kontrollere at vedkommende retter forholdet.

Varsling kan også foretas til AKAs varslingskanal på e-post: varsling@aka.no.

Krav om tiltak/ sanksjoner

Brudd på Retningslinjene anses som et alvorlig forhold som kan medføre krav om tiltak og sanksjoner, herunder heving av kontrakt, erstatningskrav og anmeldelse til relevante myndigheter.

Ved kontraktsbrudd plikter våre leverandører og forretningspartnere for egen regning å rette opp i de påpekte manglene, og/eller pålegge egne kontraktsmedhjelpere for egen regning å foreta slik retting, innen en tidsfrist som AKA bestemmer. Fristen skal være rimelig sett i forhold til bruddets art. Rettelsene skal dokumenteres skriftlig og på den måten AKA bestemmer. AKA kan holde tilbake betalinger til våre leverandører og forretningspartnere frem til rettelse foreligger.

Dersom retting ikke gjennomføres innen fastsatt frist, kan AKA ved alvorlige brudd pålegge våre leverandører og forretningspartnere å stanse alle leveranser og arbeider. Kostnader som slik stans medfører samt AKAs direkte økonomiske tap, dekkes av vedkommende leverandør eller forretningspartner. Medfører stans som følge av brudd på Retningslinjene forsinkelse, gjelder kontraktens alminnelige bestemmelser om leverandørens forsinkelse.

Ved vesentlige brudd på bestemmelsene i Retningslinjene, kan AKA heve kontrakten med øyeblikkelig virkning. Ved vurdering av om vesentlighetskravet er oppfylt, skal man både se hen til AKAs økonomiske tap og tap av omdømme, eller risiko for slikt tap av omdømme.

Gjentatte brudd på Retningslinjene vil alltid kunne anses som vesentlig kontraktsbrudd. Det samme gjelder dersom vedkommende unnlater å rette. AKA kan kreve erstatning for det direkte økonomiske tapet som følger av slikt kontraktsbrudd, herunder som følge av hevingen.

Dersom brudd på Retningslinjer har oppstått hos en underleverandør/ kontraktsmedhjelper, og dette utgjør et vesentlig kontraktsbrudd eller vedkommende unnlater å rette, kan AKA kreve at leverandøren bytter underleverandør/ kontraktsmedhjelper på egen regning og risiko.

Førsteklasses
handelseiendommer
til førsteklasses
samarbeidspartnere

aka.no